

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Revisorernas redogörelse för verksamhetsåret 2021

2022-04-11

Innehållsförteckning.

1. Kommunrevision.....	2
1.1 Vårt uppdrag	2
1.2 Organisation.....	2
2. Verksamhet och insatser.....	2
2.1 Sammanträden och övriga möten	2
2.2 Grundläggande granskning	3
2.3 Fördjupade granskningar	3
2.4 Granskning av bokslut och årsredovisning	5
2.5 Lekmannarevision	5
2.6 Kommunikation och information	6
3. Ansvarsprövning.....	6
3.1 Väsentliga iakttagelser och synpunkter.....	6
3.2 Slutbedömning	6
3.3 Uttalande	7

1. Kommunrevision

1.1 Vårt uppdrag

Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges granskningsorgan och har till uppgift att granska nämnders och styrelser verksamhet. Revisorernas uppgift enligt kommunallagen är att granska all verksamhet som bedrivs inom styrelser och nämnders ansvarsområden i den omfattning som följer av god revisions sed. Kommunrevisionen utförs på kommunfullmäktiges uppdrag av förtroendevalda revisorer med biträde av sakkunniga yrkesrevisorer inom ramen för gällande reglemente och god revisionssed. Revisorerna bestämmer själva inom tilldelade ekonomiska ramar inriktning och omfattning av sin granskning.

Vi, kommunrevisorer i Vaggeryds kommun har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet i syfte att bedöma och pröva om verksamheterna har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts i enlighet med den beslutade revisionsplanen. Revisionsplanen baserades på den bedömning av väsentlighet och risk som vi revisorer har utfört med stöd av sakkunniga biträden.

Vi, av kommunfullmäktige utsedda lekmanarevisorer har med stöd av sakkunniga biträden granskat de kommunala bolagen.

1.2 Organisation

Kommunrevisionen i Vaggeryds kommun består av 5 av fullmäktige valda revisorer:

Namn	Uppdrag	Övriga uppdrag
Berry Lilja	Revisor (ordf.)	Lekmanarevisor för Vaggeryds Energi AB, lekmanarevisor för Elverket AB, lekmanarevisor för Vaggeryds energi mark AB samt revisor i Stiftelse Milliseum.
Sture Filipsson	Revisor (v ordf.)	Lekmanarevisor för Vaggeryds-Skillingaryds Bostads AB, revisor för Majken och Rolf Grenthes stiftelse och revisor i Föreningens Movalla IP.
Lars Erik Joakimson	Revisor	Lekmanarevisor för Vaggeryds-Skillingaryds Bostads AB och revisor i Föreningens Movalla IP.
Inger Strandlund	Revisor	
Daniel Paulsson	Revisor	Lekmanarevisor för Vaggeryds Energi AB, lekmanarevisor för Elverket AB, lekmanarevisor för Vaggeryds energi mark AB samt revisor i Föreningen Vaggeryds IP.

För fullgörande av revisionen har revisorerna biträttats av Deloitte AB. Avtal med sakkunniga biträden innebär att Deloitte AB granskar delårsbokslut, årsredovisning samt vid behov genomför de fördjupande granskningar som revisorerna finner påkallade. Deloitte stödjer även revisorerna i det löpande revisionsarbetet.

2. Verksamhet och insatser

Nedan redovisas kommunrevisorernas sammanträden, granskningsinsatser, dialogmöten och övrig informationsinsamling under 2021.

2.1 Sammanträden och övriga möten

Kommunrevisionen har under året haft 10 ordinarie sammanträden. Till dessa har politiska företrädare och tjänstemän bjudits in för att presentera sina ansvarsområden eller för en redovisning av frågeställningar som revisorerna aktualiserat. Utöver ordinarie sammanträden och möten med politiska företrädare och tjänstemän har revisorerna haft särskilda överläggning med samtliga nämnder. Kommunrevisionen har även haft möten och överläggningar med KF-presidiet.

Under 2021 har revisorerna deltagit gemensam utbildnings- och erfarenhetsdag tillsammans med ett antal västgöta- och smålandskommuner anordnad av Deloitte AB.

Revisorerna under 2021 genomfört verksamhetsbesök på Mejeriet.

2.2 Grundläggande granskning

Revisionen har löpande följt nämndernas arbete genom att ta del av protokoll och handlingar. För att få ökad kännedom om nämndernas förutsättningar, beslut, ambitioner och interna kontroll samt för att etablera kontakt med nämnderna/styrelserna har revisionen träffat företrädare för samtliga nämnder en gång under 2021 samt en gång i februari 2022. Under dessa möten har revisionen framförallt fokuserat på följande områden: mål, personal, uppföljning av ekonomi och verksamhet, nyckeltal, intern kontroll samt uppföljning av tidigare granskningar.

2.3 Fördjupade granskningar

För att klargöra om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig har kommunrevisionen genomfört tre fördjupade granskningar samt granskning av delårsrapporten och årsredovisningen för 2021.

De fördjupade granskningarna har inriktats på kommunstyrelsens långsiktiga ekonomiska planering, kommunstyrelsens ärendebereidning samt kvalitet inom hemtjänsten.

Granskning av kommunstyrelsens ärendebereidning.

Syfte med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis.

Granskningen har resulterat i ett antal iakttagelser, bland annat (*se särskild rapport för samtliga iakttagelser*);

- Att KSAU är beredande organ till ks och ks-presidium agerar som bollplank under beredningsprocessen.
- Att det finns inga krav på tjänsteskrivelser som beredningsunderlag. Det förefaller dock att tjänsteskrivelser i praktiken används för de flesta beredningsärenden.
- Att det saknas tydliga kvalitetskriterier avseende beslutsunderlag, förutom innehållet.
- Att gränsen mellan tjänstemanna- och politiskberedning bedömd som otydlig och oklar. Delegationsordningen och arbetsordningen förefaller inte följas i alla lägen.
- Att kommunstyrelsens ärendebereidning präglas politisk styrning/involvering.
- Att beslutsunderlag som tas upp till beslut är inte alltid genomarbetade. Nya fakta kan tillkomma under sammanträdet. Det förekommer även att kompletteringar kommer väldigt sent.
- Att kvalitetssäkring av beslutsunderlagen inte sker systematisk.

Granskningen har resulterat i följande *bedömning*; att kommunstyrelsen i Vaggeryds kommun till viss del har ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden.

Med utgångspunkt i genomförd granskning har revisionen lämnat ett antal *rekommendationer* till kommunstyrelsen (ks), bland annat;

- *Att ks initierar förenkling och effektivisering av ärendebereidningsprocessen.*
- *Att ks förtydligar rollfördelning och gränsdragning mellan förtroendevalda och tjänstemän.*
- *Att ks säkerställer att beslutsförslag är sakliga, objektiva och opartiska och omfattar en allsidig belysning av de aktuella områdena.*
- *Att ks säkerställer att beslutsförslag är konsekvensbedömda i enlighet med gällande lagstiftning och interna riktlinjer.*
- *Att ks fastställer en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag samt skapa tydliga former.*

Granskning av kommunstyrelsens långsiktiga ekonomiska planering

Syfte med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en ekonomisk och finansiell planering som ger förutsättningar för att upprätthålla god ekonomisk hushållning på lång sikt.

Granskningen har resulterat i ett antal *iakttagelser*, bland annat (*se särskild rapport för samtliga iakttagelser*);

- Kommunen har definierat målet för god hushållning, vilket mäts via de finansiella målen och balanskravet. För att stödja förutsättningarna för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning i kommunen över tid finns fyra finansiella mål - Dessa mål är främst tillämplat för kort sikt, på lång sikt är det svårare se hur målet tillämpas.

- Vaggeryds kommun är en tillväxtkommun där tillväxt kräver investering vilket bland annat bygger på att kommunen fortsätter öka befolkningsmässigt - En hög investeringstakt kräver en god ekonomi men pressar också kommunens skuldsättningsgrad och soliditet.
- Vid den långsiktiga planeringen beaktas prognoser avseende demografiska förändringar, skatteintäkter samt finansieringsrisk och concernrisk - dock inte i tillräcklig omfattning.
- Nämnderna har möjlighet prioritera investeringar och har ansvaret för ekonomin samt kan påverka visst underhåll. Det saknas en central funktion med uppgift att säkerställa att besluten också är långsiktigt sunda.
- Det förs diskussioner på politisk nivå med stöd av analyser och kalkyler från tjänstepersoner kring den långsiktiga ekonomiska och finansiella planeringen - dock inte i utsträckning.
- Kommunstyrelsen utför stresstester som täcker en horisont på ca 8 år - för kommunens ackumulerade investeringar saknas en tillräckligt god långsiktig planering och uppföljning - detta för investeringar och underhåll.

Granskningen har resulterat i följande **bedömning**; att kommunstyrelsen delvis har förutsättningar för att upprätthålla god ekonomisk hushållning på lång sikt.

Med utgångspunkt i genomförd granskning har revisionen lämnat ett antal **rekommendationer** till kommunstyrelsen (ks), bland annat;

- *Att ks definierar vad som är god ekonomisk hushållning på lång sikt.*
- *Att ks stärker den långsiktiga planeringen och uppföljningen så att kommunen har förutsättningar att långsiktigt bära de kostnader som en växande kommun innebär.*
- *Att ks säkerställer att den långsiktiga ekonomiska planeringen som utarbetas/utförs av tjänstepersoner är förankrat och genomarbetat i tillräcklig uträkning på politisk nivå.*
- *Att ks säkrar att underhållsbehovet på lång sikt inte fördyras pga. prioriteringar på kort sikt - att helhetsperspektivet på kommunens investeringar bibehålls.*

Granskning av kvalitet i hemtjänsten

Syfte med granskningen var att bedöma om socialnämnden bedriver en tillräcklig styrning och uppföljning av kvalitet inom äldreomsorgen (fokus på hemtjänsten).

Granskningen har resulterat i ett antal **iakttagelser**, bland annat (*se särskild rapport för samtliga iakttagelser*);

- Personalkontinuiteten i Vaggeryd ligger bland de 10 % av Sveriges kommuner med lägst nivå inom hemtjänsten. Vidare beviljar Vaggeryd betydligt färre hemtjänsttimmar per brukare och månad jämfört med riket och jämförbara kommuner. Trots ovanstående indikerar brukarundersökningar att hemtjänsttagare i Vaggeryd upplever lika hög kvalitet inom hemtjänsten som hemtjänsttagare i liknande kommuner, länet och riket. Vi noterar dock att den upplevda kvaliteten varierar mellan hemtjänsheter.
- Utförandetid (utförd/beviljad tid) för hemtjänsten i egen regi var runt 70% och brukartid (tid hos brukaren) runt 55%.
- Vaggeryds kommun har för 2020 redovisat lägre nettokostnad för hemtjänsten jämfört med riket, länet och liknande kommunen. Vi ställer dock oss tvetsamma om redovisad nettokostnad är rättvisande.
- Det saknas ett styrdokument som beskriver ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet på övergripande nivå. På intranätet finns dock processbeskrivningar, rutiner, mallar, etcetera kopplade till ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Dessa utgår i all väsentligt från gällande föreskrifter (SOSFS 2011:9). Alla delar av systemet är dock inte fullt utvecklade än.
- Merparten rapporterade avvikelser i hemtjänst avser läkemedelshantering, framförallt hemtjänsten i Vaggeryd som har fler avvikelser än hemtjänsten i Skillingaryd.
- Det finns indikationer på brister i kopplingen mellan handläggares utredning/beslut och upprättande av genomförandeplan samt social journal i relation till genomförandeplan.

Granskningen har resulterat i följande **bedömning**; att socialnämnden till vis del säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kvaliteten inom äldreomsorgen.

Med utgångspunkt i genomförd granskning har revisionen lämnat ett antal **rekommendationer** till socialnämnden (sn), bland annat;

- Att anta ett övergripande styrdokument avseende ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom äldreomsorgen (hemtjänsten).
- Att ta en aktivare roll i kvalitetsarbetet inom hemtjänsten.
- Att vidta åtgärder för ökad personalkontinuitet i hemtjänsten.
- Att vidta åtgärder för ökad utförandegrad och högre andel brukartid.
- Att vidta åtgärder för att minska avvikelserna kopplade till läkemedelshantering
- Att säkerställ kopplingen mellan handläggares utredning/beslut och innehållet i och upprättande av genomförandeplan samt social journal.
- Att utveckla uppföljning av kvaliteten hos privata utförare av hemtjänst.

2.4 Granskning av bokslut och årsredovisning

Revisorerna ska enligt kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Kommunallagen föreskriver att budgeten ska innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen redovisas de finansiella målen och verksamhetsmålen samt en utvärdering av måluppfyllelse.

Granskningen av årsredovisningen för Vaggeryds kommun har resulterat i följande iakttagelser och bedömningar;

- Årsredovisningen uppfyller de krav på innehåll som ställs på en årsredovisning i LKBR och RKR.
- De finansiella mål fullmäktige beslutat om redovisas i årsredovisningen liksom verksamhetsmålen.
- Det finns en bedömning av samtliga mål som kommunfullmäktige beslutat om. Samtliga kommunfullmäktiges finansiella mål bedöms som helt uppfyllda. Samtliga kommunfullmäktiges verksamhetsmål bedöms som delvis uppfyllda. Den granskade version av årsredovisningen saknar aktuella utfall av mätindikatorerna/nyckeltalen. Bedömning görs delvis på ett utfall från tidigare år.
- Balanskravet är uppfyllt.
- Den finansiella redovisningen bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.
- Kommunen frångår de rekommendationer som RKR lämnat för redovisningen av avkastning av pensioner. Detta upplyser kommunen om i redovisningsprinciperna.
- Kommunen har inte utrett vilka leasingtillgångar som ev. bör redovisas som finansiell leasingtillgång.

Med utgångspunkt i den gjorda granskningen lämnas följande **rekommendationer** till kommunstyrelsen:

- Fortsätta arbetet med att förtydliga nämndernas bedömningskriterier till måluppfyllelsen av kf-målen.
- Se över nyckeltalen/mätindikatorerna till mätområdena så att de är aktuella i samband med årsredovisning.
- Att utreda vilka leasade anläggningstillgångar som ev. är lämpliga att redovisa som finansiell anläggningstillgång
- Att se till att nödvändig justering av eget kapital (pga. sen ändring från dotterbolag) genomförs till den slutliga versionen av årsredovisningen.

2.5 Lekmannarevision

Vi, lekmannarevisorer i Vaggeryds kommun har genomfört granskning av Vaggeryds Energi AB samt Vaggeryds-Skillingaryds Bostads AB.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Det innebär att vi har planerat och genomfört granskningar för att i rimlig grad försäkra sig om att bolagens verksamheter sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagens interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen har utgått från de beslut bolagens ägare fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheterna håller sig inom de ramar som bolagsordningarna anger.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Lekmannarevisionen har resulterat i följande **bedömningar** (gäller båda kommunala bolagen);

- *att resp. bolags verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som uttrycks i bolagsordning och ägardirektiv.*
- *att resp. bolags verksamhet har bedrivits från ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt.*
- *att resp. bolags interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.*

2.6 Kommunikation och information

Revisorerna i Vaggeryds kommun är väl kända för allmänheten, vilket medfört att information och kommunikation huvudsakligen skett i form av enskilda samtal med kommuninvånare som hört av sig till revisorerna. Förda samtal och/eller framförda synpunkter har rapporterats till revisionskollegiet.

Projektplaner, revisionsrapporter, revisionsberättelse och dokumentation från verksamhetsbesök läggs kontinuerligt ut på kommunens hemsida.

3. Ansvarsprövning

3.1 Väsentliga iakttagelser och synpunkter

Vi noterar att Vaggeryds kommuns resultat under 2021 har uppgått till 63,8 mnkr (vilket är 13,6 mnkr högre än under 2020). Verksamheterna genererade ett positivt resultat mot budget på 11,4 mnkr och finansförvaltningen ett överskott om 24,6 mnkr vid årets slut. Balanskravsresultatet uppgick till 54,7 mnkr. Det goda resultatet kan framförallt hänförs till ökade skatteintäkter och statsbidrag jämfört med budget.

Samtliga nämnder förutom kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat jämfört med budget för 2021 (totalt 11,45 mnkr). Kommunstyrelsen redovisar ett budgetunderskott om ca 3 mnkr. Underskottet hänförs framförallt på negativa obalanser inom programområdena ekonomiskt bistånd, integration och samhällsutveckling med områdena kommunledningskontor och arbetsmarknad omvänt har överskott mot budget.

Nettoinvesteringsnivån har varit mycket hög under 2019-2020, 299,7 mnkr resp. 121,4 mnkr. Investeringsnivån för 2021 är dock betydligt lägre, 49,7 mnkr. Enligt årsredovisningen har nettoinvesteringar under 2021 finansierats med avskrivningsunderlaget. Vi noterar att den långfristiga upplåningen är 25 mnkr lägre än föregående år samt att skuldsättningsgraden har minskat något.

Kommunstyrelsen gör bedömning att kommunen uppnår samtliga fyra finansiella mål och delvis samtliga fyra övergripande kommunfullmäktiges mål (KF-mål) för verksamhetsåret 2021. Vi noterar dock att kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen (KF-mål) görs delvis på ett utfall från tidigare år, då ett flertal indikatorer saknar aktuella utfall för 2021.

När det gäller måluppfyllelsen på nämnds nivå (verksamhetsmål) noteras att de flesta av nämndmålen är delvis uppfyllda. Och det är stor variation i måluppfyllelsen mellan nämnderna. Vidare det är fortsatt ottydligt vilka ställningstagande som har gjorts för att bedöma måluppfyllelsen.

3.2 Slutbedömning

Mot bakgrund av genomförda mötena, överläggningar, grundläggande och fördjupande granskning gör kommunrevision följande bedömningar.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Vaggeryds kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett **ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.**

Vi bedömer att **räkenskaper**na i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas **interna kontroll** har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och delvis de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

3.3 Uttalande

Mot bakgrund av genomförda mötena, överläggningar, grundläggande och fördjupande granskning gör kommunrevision följande uttalande i ansvarsfrågan.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar nedan samt enskilda ledamöterna i kommunstyrelsen, socialnämnden barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och byggnämnden, valnämnden, överförmyndare samt Samverkan återvinning och miljö (SÅM).

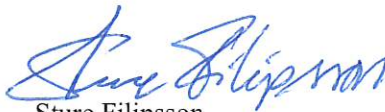
Skillingaryd den 11 april 2022

Berry Lilja

Lars Erik Joakimson

Sture Filipsson

Inger Strandlund

Daniel Paulsson